

Mindaugas Docaitis

Kilęs iš Kelmės, 22 m.

7.7.11 Prasidėjo. Visi dalyviai susirinko mažame LiJOT biuro kambarėly ir įdėmiai klauso paskutiniųjų patarimų, perspėjimų, buitiskų sustygavimų. Išminties lauknešėlio perdavimas iš misijos į misiją. Išskyrus Tadžikų komandos dalyvius, mažai ką ir vardu pažįstu, nors veidai matyti. Keliaujam į stotį. Stotis pilna technikos, žurnalistų bei žmonių šurmulio – pasijaučiu kaip pritrenktas karkvabalis. Visur pilnos lūkesčių akys. Trumpas interviu šen bei ten, bandai kažką išmintingo pasakyti, bet juk dar net neišvažiavom... Bet svarbiausia – keli širdžiai artimi žmonės, atėję išlydėti. Pradžiugina bei nuramina žinant, kad kažkam rūpi. Labai apsidžiaugiu pamatęs Eigmino močiutę, jų šeimos istorija duoda šiai misijai daug ryškesnių spalvų. Stengiuos daug filmuoti, nors gan sunku, esu pradedantysis, bet tai mano užsibrėžta asmeninė misija. Traukinys pradeda riedėti ir apima neapsakoma ramybė. Dabar jau rimtai. Svetimkūnių traukinys skuodžia Baltarusijos žeme. Pasigriebiu knygą apie tremtinius ir, kaip visą laiką, viena pastraipa užpuola smegenis „Tauta pamiršus praeitį – be ateities“.

8.7.11 Atkeliaujam į Maskvą. Daug dvipusių nuomonių esu girdėjęs, bet norisi pačiam nuspręsti. Nuotykia prasideda tik išlipus iš traukinio. Kur, kas, ką paliko ar net pats liko. Metro – kaip milžiniškas labirintas, pilnas Maskvos skruzdėlių. Tik „Misija Sibiras’11“ marškinėlių salelė išsiskiria: šypsosi, juokauja, viskuo domisi ir fiksuoja. Vietiniam įdomiai atrodom. Tikejau eiles „žigulių“ pamatyti, bet, matomai, mano požiūris senstelėjęs. Džipas, džipas, džipas, blokiniškas namas, džipas, džipas, blokiniškas namas... Na, raudonoji aikštė tai tikrai įspūdi turėtų padaryti – šnipštas, didelės nusikaltėlių kapinės ir tiek. Nežmoniškai karšta. Užtenka pagalvot, kad prakaituoji ir visas kūnas šlapias. Karts nuo karto susišlapini

kudlas kokiam fontane ir eini toliau. Džipas, džipas, blokinis namas... Ambasados svečių namai mus svetingai priima. Nusipraust ir sočiai užkąst, ir visi vėl švyti. Keliaujam į aerouostą ir užklumpa tropinis lietus. Stovim metro skruzdėlyno spūsty, nes niekas net negalvoja nosies kišt laukan. Tik sibiriečiai išlekia ir prasideda chaosas. Kas, kur, kaip, o lietus pliaupia. Išskleidžiu 2x2m mėlyną nepakeičiamą draugą brezentą. Sudūrėm su ledainės saulės skėčiu ir daugiau ar mažiau tilpom. Išsiskirti buvo sunku, nes Tomskiečių grupė dvigubai didesnė, nei mūsų. Daug mielų žmonių neturėsiu šanso pažint. Skrendam. Bandau užmigti, bet... valio! Naktį valgyt duoda!

9.7.11 Leidžiamės į Tadžikistano sostinę – Dušanbė. Dvi valandos miego su nutirpusiom kojom tikrai atgaivina nuotykių dienai. Išėjęs iš aerouosto pasijaučiau lyg į šaltą dušą įšokęs. Supratau, kad teks daug improvizuoti: niekas čia mūsų nepasitiks ar pirštu neparodys, reiks visai grupei imtis iniciatyvos. Tadžikija tiksi pagal kitas taisykles. Kiti kultūriniai aspektai, kvapai, gamta, gyvenimo būdas. Turi pietiečiam būdingo lėto gyvenimo būdo, draugiški, paslaugūs. Nors piniginiu atžvilgiu ir reikia derėtis, bet matos, jog jie dar turistų nesugadinti, nes jų ten ir nėra. Tai mane labai džiugina, vietiniai netampa įkyriai nagli ir nesukčiauja, gal net nemoka. Valio turistų nepaliesiems kampeliams, bet jų ten nėra ne be priežasties. Žemiausias ekonominis išsivystymas sovietiniam bloke, beveik dešimtmetį trukęs pilietinis karas, narkotikų keliai iš Afganistano, radikalių musulmonų grupuotės, sovietmečio paveldas, atšiauri gamta, diktatūrinis režimas. Nors, asmeniškai mane, kaip tik ne tai traukia, o žmonių nuoširdumas. Vien tik sveikinimosi maniera – pridėti ranką prie širdies – pasaka. Kai kurios smulkmenos labai neįprastos: perkant kažką ir neturint gražos gauti kramtomos pakelį arba policininkas prisitrina ir nori pinigų už gido paslaugas į niekur. Gal jam profesiją keist

reikėtų, na tokio greito ir lenkto rankos judesio įsidėti pinigam į kepurę nesu matęs. Miesto architektūra gan specifiška: milžiniškos statulos iš aukso neaiškiems istorijos veikėjams bei „prezidento“ portretai visur. Turgus mirga marga visko, bet viskas iš Kinijos atvežta. Na, tik arbūzų furgonai vietiniai. Nukeliavom į pagrindines kapines. Jų didumui trūksta žodžių apibūdinti. Lipant ant vieno kalno po 30min matai tik nesibaigiančius kapų kalnus. Šimtai hektarų. Net žemėlapy atrodo kaip visas miesto rajonas. Kapai įdomiai apaugę įvairiausiai augalais, krūmais bei medžiais – žmonių kūnai ir sielos gera trąša. Vaikščiojom valandas ir daug kilometrų. Žydai, vokiečiai, stačiatikiai..., bet lietuvių nerandam. Pasikvietėm į pagalbą vietinį, kuris jau daugel dešimtmečių pasišventęs šiom kapinėm ir lyg ir žino, kur galėtų būti lietuviai. Projekto anketą rašiau į Tomsko sritį, bet dabar suprantu, kad už nieką nekeisčiau Tadžikijos. Labai džiaugiuos savo grupe, visi nuoširdūs ir šviesūs. Pradedam suaugt. Į vieną.

10.7.11 Šiandien grupė pasidalino į dvi dalis. Vieni ėjo milžiniškų kapinių skanuoti, o aš, Eigminas ir Algis keliavom į žvalgybinę misiją. Prie katalikų bažnyčios susitikom su Lietuvėm, kurios čia ilgai gyvena. Kas meilės tremtinė, kas tremtinių vaikas, gyvenimo vingių daug. Keista girdėti kažkur pasaulio gale kalbant su tokiu nuostabiu marijampolietišku akcentu lietuviškai. Jų akyse atsipindėjo nostalgija vakarietiškam pasauliui bei Lietuvai. Klausinėjo mūsų, kas ir kaip ten toj Lietuvėlėje darosi. Atvežėm medaus bei duonos iš Lietuvos, moteriškės susigraudino ir su ašara aky prakalbėjo visą laiką, ir man drėkt akys pradėjo. O viena moteris lietuvišką juodą duoną bučiavo, lyg šventa būtų. Po to su ekspedicijos garbės nariu Viliumi keliavom į Kurgan-Tiube. Jis šeimos ir darbo nublokštas į tolimą šalį mum labai daug padėjo, aukojo savo laiką, mašiną bei pinigus. Tai buvo pirmas kartas, kai pamačiau Tadžikistano laukinę gamtą. Pirmą valandą nuo stiklo neatlipau, buvau

apšalęs. Atrodo lyg Austrijos ir Afganistano mišinys. Viskas sausa, pilkai ruda, asilai, medvilnės laukai... Susiradom kur nakvosim, transportą, kapines, kur paminklą statysim ir kokių įrankių reikės. Kapinės išvertė iš kojų: tarp niekam nereikalingų pamirštų laukų su pelke vidury, ganosi karvės. Algis jau yra čia buvęs, papasakojo apie viską, kaip čia seniau atrodė ir kokia situacija visoje Tadžikijoje. Radom kelis Lietuvių kapus ir daug galimų, bet lentelės dingusios arba laikas nutrynė vardus. Likę tik akmenų iškalti vardai. Nusprendžiam čia statyti paminklą. Negalima pykt ant Tadžikų jog taip kapinės atrodo, ar mes labai rūpinamės kitataučių kapinėm Lietuvoje? Ir jau daugiau nei pusė šimtmečio praėjo, laikas daro savo. Musulmonų pasaulyje mirtis nieko tragiško, juk nukeliamoji pas Alahą, todėl jie nesigilina į kapavietes, savus laidoja sėdinčius ir užkasus įsmeigia pagalį su medžiagos skiautele. Labai džiaugiuosi, kad leidžiam laiką prasmingai ir maksimaliai suplanuotai. Pastebiu, kad mūsų ekspedicija skirsis nuo Tomskiečių. Mes statom paminklą ir dirbam daug detektyvinio darbo. Visas kapines reikia pirma rasti, todėl grupė gan maža ir mobili, telpam į vieną didelę arba dvi mažas mašinas. Atstumai dideli tarp kapinių, o jų – begalės. Žygiuoti būtų neprotingas laiko švaistymas, gal net pavojingas gyvybei. Rastų kapinių iš anksčiau turim gal 7, o neatrastų gal 10, 50 ar 100, sunku pasakyti, daug žmonių buvo laidojami mažomis grupelėmis. Mūsų pareiga padaryti kuo daugiau ir kuo produktyviau, neaišku, kada vėl kas į šitą pasaulio galą atkeliaus, todėl kiekvieną vakarą susėdę tariamės, ką darysim rytoj. Tik toks baisus jausmas apima, kad vėluojam kokius dešimt metų, nes dar prieš tris metus buvo daug vardų įskaitomi ant kapų, o dabar tik gal vienas kitas krikščionių kryžius kyšo. Suprantu, kokia svarbi mano asmeninė misija viską filmuoti ir išsaugoti atmintį, kad Lietuviai ir į tokius tolimus kraštus kaip Tadžikistanas buvo tremiami, neaišku, kada vėl kas čia atkeliaus ir ar išvis keliaus.

11.7.11 Kita grupės dalis suorganizavo memorialinę lentą. Truputėlį apsipykome dėl buitinių dalykų, bet normalu karštis, nuovargis, nuolatinis naujų žmonių buvimas šalia. Iškeliaujam visi į Vakhšos slėnį kur mes jau vakar buvom. Susirandam transportą, kaip visada daug derėtis reikia, bet jau priprantam ir matau, kad mano rusų žinios gerėja. Atkeliaujam į Kurgan-Tiubė čia ne tai, kad mažai turistų, bet jų išvis nėra. Užsiperkam keletą įrankių, truputėli juokingi tie įrankiai, su kėstu ir kibiru bus sunku pastatyti paminklą. Pradėjome tvarkyti visi motivuoti ir daug dirba, kiek vienas daro ką geriausiai sugeba, nereikia nei aiškinti, labai natūraliai visi pasiskirstė. Nakvynės namai labai kraupūs, jau geriau lauke miegoti: tarakonai, karštis, viskas sulužę, jokio sterilumo. Man tai viskas pakenčiama tik tas karštis, net miegant neleidžia pailsėti, širdis plaka nežmoniškai.

12.7.11 Prabundu ir ant krūtinės bala, visą naktį prakaitavau. Dalius jau vakar atkrito, dėl skrandžio. Atėjo mano eilė, pastarųjų dienų maistas išbėga iš manęs. Gerai bent jau, kad tuotele vanduo nenusileidžia ir nėra šviesos tai su prožektoriu sedėti reikia, tarakonai sienom laksto jau, net nebįdomus pasidarė. Nusiperkam dar trūkstančių medžiagų ir keliaujam statyti paminklo. Ir iš niekur atsiranda bulgaras iš ESBO, suranda mum transportą ir nuostabią nakvynę. Paminklas, statomas su minimaliomis išlaidomis ir įrankiais, bet su daug prakaito ir širdies. Vakare krūmuose padėti daiktai dingę, matyti daugiau akių mūsų darbą stebi, nei mes įsivaizduojam. Karštis beprotiškas ir jokio pavėsio. Gerai, kad šalia bėgo laukus laistantis upelis, tai kas 10 min ir mirkydavome galvą. Visi stropiai dirbam, kiekvienas turi savo užduotį ir pareigas. Pietum visada darome arbūzų pertrauką, tokie sultingi ir skanūs - labai atgaivina. Po tvarkymo ėjom keliese namo kokius 4 km ir masčiau, jog mes čia gal tik 10 valandų dirbom ir jau taip pavargom ir žinom jog turėsime kur miegoti ir ką pavalgyti. Kaip turėjo jaustis

tremtiniai,kai taip karšta,sunku,dušna,širdis talžosi,norisi gerti,dulkės,alkis,ligos...Nusprendžiu,kad buvo ne tai,kad sunku,bet neįmanoma išgyventi.Numirti čia galima per keliata dienų.Grįžę nusiprausėm ir Dalius pasiūlė eiti bananų į miestą,nors bloga ir labai nenorėjau,bet žinojau jog Daliuj blogiau ir sutikau.Vaikščiojom ilgai ir apėjom gal 30 parduotuvėlių,bet nė viena neturėjo bananų,visko tik ne bananų.Sunku čia su gendančiais importiniais dalykais.Pakilo dulkių audra ir net mieste sunku ką matyti ir kviepuoti,bet tai suteikė miestui nepsakomą žavėsį.Klaidžiodmas po Kurgan-Tiube priemestį supranti ir pamatai tikrąjį jų gyvenimą.Sovietmečio blokiniai namai,moterys su vaikais ką nors daro gatvėse,važiuodamos mašinos per sankryžą pypina ir tuom baigesi kelio eismo taisyklės,turgeliai ir parduotuvėlės,dulkių pilnos gatvės,žmonių ramumas.Mes tikrai patraukiam dėmesį,matomai čia svetimtaučiai neužklysta.Labai įdomus dalykas pečių ir kelių pridengimas,net jai vyras jų nedengia dėmesį patraukia.Atrodo lyg du pasauliai butų susilieję sovietinio paveldo ir musulmonų tradizijos.Haoso harmonija.Sutemsta per 10min.Audra vis stiprėja atrodo lyg lietus lytų,bet tik iš dulkių. Kaip ir kiekvieną vakarą vis kartu susėdę padiskutuojam,filosofuojam ir keliaujam miegot.

13.7.11 Skrandis vis dar streikuoja,statom paminklą toliau nors ir sunku,be energijos.Vietinis piemenukas mum ateina padėti.Išpradžių buvau skeptiškas,bet jaunuolis tikrai daug padėjo.Matomai jis šitose kapinėse užaugęs ir gano savo karves čia.Vilius atveža memorialinę lentą ir grubieji darbai kaip ir baigti,bet daug lieka smulkaus darbo.Nuo karščio,alkio,darbo atsiranda įtampa,bet aš nesiveliu į jokus pokalbius,mano jau prieš misija buvo nusistatymas su niekuom nesipykti,kad ir kas.Darbą baigėm vėlyvą popietę ir mūsų buvo penki o į mašiną telpa tik keturi.Tai pasisiūlau pareiti.Man to labai reikėjo,net būčiau

sumokėjas ,kad mane vieną paliktų.Esam atsitiktinai sumesti žmonės,kurie vienas kito prieš tai nepažinojom ir dabar 24valndas per dieną bunam kartu.Aš pripratęs pabūti su savimi,todėl vieną valandą pabuti vienam buvo geriausia ką galejau padaryti.Bet ne tik man reikėjo pertraukos o ir visai grupei,todėl nukeliavom prie gretimos upės nusimaudyti.Upės vanduo šaltas kaip šaltinio o oras kaip pirtį,todėl atsigaivinimui pats tas.

14.7.11 Vakarų fronte nieko naujo.Skrandis vis dar kiauras.Važiuojam tvarkyti kapų ir ieškoti eigmino močiutės gyvenimo vietos.Klausinėjam daug žmonių,pagrindė seniausių ir su ilgiausia,žiliausia barzda senlius.Visi kažką žino apie Lietuvą ar lietuvius-tremtiniai,tarnavo kartu afganistane ar tarnavo Lietuvoje...Nors ir dažnai maišo su Latvija.Vietiniai labai paslaugūs visalaik kviečiasi ir vaišina.Arbata,kompotas,arbusas...Sustojam paklausti vieno žilo senelio kur galėtų būti Eigmino proporsenelės kapas.Jis ten sėdėjo lyg būtų visą gyvenimą ten tik mūsų laukės,po to juos info punktais vadinom.Taip čia,suskamba žodžiai.Radom nors ir netrodė kaip kapinės,kažkur kiemuose ,apaugė dviejų metrų žolėm.Eigminas paskambina močiutei į Lietuvą:ta pati melžėja,traktoristas,medvilnės laukai nebelieka abejonės.Emozijos,šurmulyš,radimas,darbas,karštis visiems užspaudžia širdį,kai Eigminas randa savo proprosenelės kapą.Sutvarkom kapavietę,uždegam žvakutę ir pagerbiam tylos minute.Keliaujam toliau,sutvarkom nemažai kapų.Pagrindė tuos kurie turėjo antkapį,nes kitų identifikuoti nebeįmanoma,nors ir antkapiai byra.Kapai labai sunkiai tvarkosi,nes žolės ten labai atsparios viskam.Vienų kapinių prižiūrėtojas atneša karštos arbatos,net netikėjau,kad taip gerai atgaivina karšta arbata.Tai atsigeri karštos arbatos užkandi arbuzo ir dirbi toliau.Vietiniai patvirtina,kad Puškino kapinėse palaidoti lietuviai,tai keliaujam tenai.Į mus

pasižiureti ateina visas kaimas. Kaimuose mažai vyrų, nes visi dirba Rusijoje. Per šią dieną sutvarkėm labai daug ir patyrėm dar daugiau, jaučiuos jog misijai duodam vaisių.

15.7.11 Pabaigėm paminklo satybą ir keliavom link Afganistano sienos. Aplankėm daug skirtingų kapinių ir bandėm atsekti Bačkių šeimos istoriją. Labai gaila, kad neradom daug lietuvių kapų, bet bent jau žinom, kad ten nebegalima atpažinti kur ir ar išvis ten palaidoti. Sunku, net filmuot po tiek dienų viduriavimo ir darbo.

16.7.11 Atidarėm paminklą. Geras jausmas apimė dainuojant lietuvišką dainą. Net svečiai keli pasirodė. Vilius su žmona ir Bulgaras kuris mėgo šnekėti. Nuėjom visi kartu atsigerti arbatos ir užkąsti. Pasidarė žiaurei bloga (blogiau, nei paprastai). Atsiguliau ant kilimo ir bandžiau išgyventi. Iškeliavom į mažus kolūkius atlikti detektyvinio drabo, nežinojme ko tikėti ar laukti. Nors ir bloga, bet vistiek keliauju kartu, nenoriu nieko praleisti. Jau geriau kai bulvei šalia pabūti, nei po to griaužtis, kad ką praleidai. Vairuotojas įsijautė į detektyvo rolę ir daug padėjo bedraudams, važiuodamas per vietas kurios atrodė sunkiai pasiekiamos. Randam pirmas kapines, nors jų realiai nebėra, viskas buldozerio užlyginta. Keli senoliai daug papasakoja apie įvairius tremtinius ir jų laidojimo vietas, bet vardų sunkiai bepamena. Vienas iš senukų įsėda ir važinėjo kartu, bet išskyrus bevardžius kryžius nieko neradom. Keliaujant atgal pastebiu, jog aš netoli apalpimo ribos. Grįžom namo, net nenusirengiau kritau į lovą, išspradžių purtė šaltis, tada karštis ir dar kartais Eigminas, kad vaistu atsigerčiau. Pramiegojau iki ryto.

17.7.11 Mažai ką valgau,vistiek veltui.Energijos kūne minimaliai,pradėjo skaudėti kelius ir dantis.Einam į bažnyčią.Jausmas lyg krikščionų žemės pabaigoje būčiau.Paskutinioji bažnyčia su išdaužytais stiklais.Mūsų grupė padvigubina lankytojų skaičių.Pamaldas veda argentinietis kunigas rusiškai.Nors rusiškai nesuprantu matau,kad kunigas irgi sunkiai gaudosi.Pasikraunu jėgų,nusiraminu po buitiskų barnių,gera būti savo namuose.Suprantu ,kad ekspedizija į Tadžikija buvo sėkminga ir ,kad padarėm ką galėjom.Paprašom kunigo ,kad pašventintų memorialą ir paminklas tobulas.Dar pakeliaujam po keliatą kapinių,bet visur tas pats vaizdas-bevardžiai kryžiai...Paminklo svarba visiems kurie nubluko laiko tēkmėje,pasirodo dar svarbesnė.

18.7.11 Vis dar vakarų fronte nieko naujo.Iškeliuojam iš slėnio,link namų ir pakeliuj užsukam į kapines ant kalno,kur vietiniai pasakojo jog krikščioniškoji dalis nuslinkus.Užlipus atsivėrė pasakiški vaizdai,keli musulmoniški kaip yra,bet krikščioniškų nebelikę.Atsivėrus slėnio platybėm supranti,jog čia išskyrus stogų dangą nelabai kas per puse šimtmečio pasikeitė.Tas pats molis,tas pats skurdas.Nors ir sunku įsivaizduoti ką patyrė tremtiniai ir kaip jie čia išgyveno,bet rimties sekunde galiu pagerbti tuos kurie liko be vardo įkasti į molį.Paliekam tolimiausią ekspedizijos kampilį,slėnį kuriame nėra debesų.Važiuojant į Dušanbė tris kart sustabdo polizija,na lietuviam polizininkam dar toli iki Tadžikijos tvarkdarių išmojų.Tai paims pravažiavimo mokėstį,tai sustabdys už bet ką duos pinigų ir lieps papildyti jam telefono sąskaitą mieste...Turim keliatą valandų nusipirkti siuvenyrų ar lauktuvių,bet išskyrus arbūzus ir akmenis nieko tikrai tadžikiško nėra.Nors turgus ir linksta nuo prekių,bet viskas iš kaimyninės Kinijos.Nuiperku keturis arbūzus,niekas nenori paiimti iš grupės ,tai nusprendžiu surizikuot ir į rankinį bagažą įsinešti.Vakarėjant patraukėm pėsti per miestą link

lietuvės moters Genutės ir jos vyro, kuris sovietmetčiu buvo įžimus aktorius. Sutinka mus labai svetingai su vaišėm, gėrimais, ir rusiškom eilėm. Niekad negalvočiau, kad taip pasiilgti ir džiaugtis galima civilizacija, kad ir ta pati cola su rockenrolu, buvo kaip ambrozija ir simfonija kūnui.

19.7.11 Vakarų fronte nieko naujo. Iškeliaujam trečią rytą. Orouoste chaoso harmonija ir policininkų pusbroliai, kurie tikrina įlipančius. Įsinešti speju galima, bet ką į lėktuvą. Arbūzai prasmuko, tik vienas buvo išsviestas iš skanavimo aparato ir sprogo, na nieko trys liko. Visai pripratau prie Tadžikijos ir jos specifikos, keistas jausmas apima paliekant. Skrydis. Kalnai. Maskva. Na caro imperijos sostinė vis dar įspūdžio jokio nedaro. KGB pastatai, nuomonės ir laisvės priespauda, mokykliniai sąsaviniai su propgandiniais užrašais, blokinis namas, džipas, džipas... Susijungus grupėm prasidėjo įspūdžių dalinimasis, nors ir labai pavargęs, bet klausau ir pasakoju. Einant abiem ekspedizijom kartu, net daug nešneku su savo penkiais ekspedicijos dalyviais, nes vien pažiūrėjus į jų veidus žinau, kas buvo, kas yra ir kas bus. Nusišypsai, mirkteli ir viskas išsakyta. Vėl pasidaro iki apalpimo bloga, bet ir šuo kariamas pripranta. Surūkau belymorekanal pergalės cigaretę iš Tomsko trofėjų, ir keliaujam namo traukiniu. Jaunius nusprendžia paimti interviu, mane pradeda mušti karščio ir šalčio priepuoliai ir tai ne, dėl kameros baimės. Vakare susėdam septyniese, prie keturviečio staliuko ir filosofuojam nuo A iki Z. Jaučiu, kad grupė tapo vienas.

20.7.11 Važiuojant traukiniu pro langą viskas, taip žalia, net akis gelia, matomai atrato akys per dvi savaites. Stotį sutinka didelė minia žurnaliugos, politikai, artimieji ir net tremtiniai. Pasislepiu po filmavimo kamera, kad žurnaliūgos nekibintų, per daug visko galvoje

reikia laiko,kad susigulėtų. Bet su Tadžikijos tremtinėm nueinu pašnekėti,kokios didelės nuoširdumo ir pasididžiavimo akys apsupa mane. Pasipasakojam kas,kaip,ką. Ekspedicija įgauna tokią pilnatvė,supranti, kad tai ką darei yra svarbu ir reikalinga.Sunku išsiskirti su ekspedicijos dalyviais,kaip gera knyga kuri baiginėjas ir tu to nenori,nors tai ir parodo jog buvo kažkas tokio.....